

Aydın Yetenek Testi Ortaokul İlgi Formu'nun Geliştirilmesi Development of Aydın Ability Test Middle School Interest Form

Oktay AYDIN*

ÖZ

AYT Ortaokul İlgi Formu için yapılan standardizasyon çalışmasında, ölçeğin faktör yapısı, geçerlik ve güvenirlik düzeyleri test edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi (AFA) için ortaokula devam eden 138'i kız, 129'u erkek olmak üzere toplam 267 öğrenciden elde edilen veriler; doğrulayıcı faktör analizi için ise ortaokula devam eden 117'si kız, 105'i erkek olmak üzere toplam 222 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Öğrencilerden elde edilen veriler üzerinde Açımlayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Madde-Bırakma Analizi ve Ayırtedicilik Analizi yapılmıştır.

Elde edilen sonuçlar aşağıdaki şekildedir:

- Ölçeğin faktör yapısı sekiz temel boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar şunlardır: Bedensel-kinestetik yetenek, doğa yeteneği, sözel-dil yeteneği, mantıksal-matematiksel yetenek, görsel-uzamsal yetenek, işitsel-müzikal yetenek, sosyal yetenek, kişisel-özedönük yetenek
- Ölçek öğrencilerin kendilerini algılamalarını yansıtan 58 maddeden oluşmaktadır. Maddeler 5'li likert tipi dereceleme ölçeğine göre cevaplanmaktadır. Cevaplama yapısı 5: Bana her zaman/tamamen uygun ile 1: Bana hiç uygun değil arasında değişmektedir.
- Ölçeğin puanlaması yaklaşık 30-60 dakika arasında sürmektedir.
- Ölçeğin faktörleriyle ilgili iç tutarlılık katsayıları ,81 ile ,936 arasında değişmektedir.
- Ölçeğin model uyum indeks değerleri, CMIN/DF=1,510, GFI=,735, CFI=,906, NFI=,767, RMSEA=,048, RMR=,097'dir.
- Ölçek-madde uyumluluğu açısından anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Bu sonuçlara göre AYT Ortaokul İlgi Formu'nun öğrencilerin ilgi alanlarını ölçebilecek bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yetenek testi, ilgi testi, Çoklu Zeka Kuramı, rehberlik, yöneltme

ABSTRACT

Factor Structure, validity and reliability levels of the scale were tested in the standardization study conducted for AYT Middle School Interest Form. Data obtained from a total of 267 middle school students, 138 girls and 129 boys, were used for exploratory factor analysis (EFA); data obtained from 222 middle school students, 117 girls and 105 boys, were used for confirmatory factor analysis.

Exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, item-remainder analysis and distinctiveness analysis were performed on the data obtained from the students.

The results obtained are as follows:

- The factor structure of the scale consists of eight basic dimensions. These dimensions are: Bodily-kinesthetic ability, natural ability, verbal-linguistic ability, logical-mathematical ability, visual-spatial ability, musical ability, interpersonal ability and intrapersonal ability.
- The scale consists of 58 items that reflect students' perception of themselves. Items are answered according to the 5 point likert scale. The answer structure ranges from 5: always/completely suitable for me to 1: not suitable for me at all.
- The scoring of the scale takes about 30-60 minutes.
- Internal consistency coefficients related to the factors of the scale range from 81 to 936.
- Model compliance index values of the scale are CMIN/DF=1,510, GFI=, 735, CFI=, 906, NFI=, 767, RMSEA=, 048, RMR=, 097.
- Significant results have been achieved in terms of scale-items compatibility.

According to these results, it can be said that the AYT Middle School Interest Form has a structure that can measure the interests of students.

Keywords: Ability test, Multiple Intelligence Theory, test of interest, guidance, orientation

* Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü

Sorumlu Yazar/Correspondence Author: Oktay AYDIN

E-posta/E-mail: oaydin@marmara.edu.tr

Geliş Tarihi/Received: 02.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 19.05.2021

Ç. Yayınlanma Tarihi/Online Published: 31.05.2021

GİRİŞ

Eğitim sürecindeki en önemli konulardan biri öğrencilerin yönlendirilmesi ile ilgilidir. Eğitim sistemimizde yönlendirme çalışmaları daha çok rehberlik birimleri üzerinden yapılmaktadır, ancak yönlendirme süreçleri ile ilgili önemli sorunlarımız olduğu da bir gerçektir. Çoğu öğrenci kendi geleceği ile ilgili vereceği kararlar açısından çok iyi yönlendirilmemekte ve desteklenmemektedir. Bu nedenle bilinç ve bilgi seviyesi düşük kararlarla gelecek adına yola çıkılmakta; bu da sosyal, ekonomik, psikolojik bir çok sorunun da alt yapısını oluşturmaktadır.

Eğitim sistemimizde yönlendirme ile ilgili yasal çerçeve bulunmaktadır. Özellikle Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlığı altındaki III. maddesi "yöneltme" ile ilgilidir. Yöneltilme başlığı altındaki 6. Maddede yer alan ifade şöyledir (1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973):

"Fertler, eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler. (Değişik: 16/8/1997-4306/3 md.) Milli eğitim sistemi, her bakımdan bu yöneltilmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir. Bu amaçla, ortaöğretim kurumlarına, eğitim programlarının hedeflerine uygun düşecek şekilde hazırlık sınıfları konulabilir. Yöneltilmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır."

Ayrıca MEB 2023 Eğitim Vizyonu'nda da özel yetenekli çocuklar için bir çerçeve çizilmiştir (MEB, 2023 Eğitim Vizyonu):

Hedef 1. Özel yetenekli öğrencilere yönelik kurumsal yapı ve süreçler iyileştirilecek.

Hedef 2. Özel yetenekli öğrencilere yönelik tanılama ve değerlendirme araçları daha ileri seviyeye taşınacak.

Hedef 3. Özel yetenekli öğrencilere yönelik öğrenme ortamları, ders yapıları ve materyalleri geliştirilecek.

Aslında eğitim sistemimizin yöneltilme/yönlendirme ile ilgili vizyon ve yasa zemini bulunmakta, ancak uygulamalara bakıldığında önemli sorunlar olduğu da ortadadır. Bu temel sorunlar şöyle sıralanabilir:

- Anaokulundan başlayarak üniversiteye kadar devam eden bir yönlendirme politikası yoktur.
- Eğitim sisteminin içinde standartları olan bir yönlendirme haritası belirlenmemiştir.
- Yönlendirme için gerekli olan veri yönetim sistemi kurulmamıştır.
- Yönlendirme süreçleri öğrencinin kişisel özellikleri üzerinden yapılmamaktadır.
- Yönlendirme için gerekli olan veri toplama araçları nitelik ve nicelik açısından yeterli değildir.
- Öğrenci ve veliye yönlendirme ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgilendirme destekleri yeterince sunulmamaktadır.

Eğitimi davranış değiştirmekten çok "potansiyeli keşfetme ve açığa çıkarma" olarak tanımlarsak, eğitim sisteminin en kritik görevlerinden birinin öğrenciyi tanımak ve yönlendirmek olduğu söylenebilir. Bireyin mutluluğu ve yaşadığı topluma katkısı ancak bu yolla sağlanabilir.

Hesapçıoğlu (2009), eğitim sistemimizde yönlendirme süreçleri açısından iki temel modelden söz etmektedir:

1. İnsangücü Planlaması Modeli: Ekonomik sistemin ihtiyaç duyduğu ve öngördüğü nitelikli insan gücünü eğitim sistemine hedef olarak veren model.
2. Sosyal Talep Modeli: Öğrencinin ilgileri, istekleri, arzuları doğrultusunda seçim yapmasına izin veren birey/öğrenci tabanlı bir model.

Yönlendirme faaliyetlerinde bir yandan ekonomik sistemin talepleri diğer yandan bireyin ihtiyaçları, nitelikleri ve istekleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bireyin talepleri ve ekonomik sistemin taleplerini buluşturan bir eğitim sistemi ideale yakın bir çerçeve sunacaktır. Bu nedenle, eğitim politikalarının bu gerçekliğe uygun olarak geliştirilmesi son derece önemlidir. Bu politikaların yansımaları da doğal olarak okullarda rehberlik birimlerinin çalışmalarına yön verecektir.

Okulların özellikle rehberlik birimlerinin temel görevlerinden biri bu yönlendirme faaliyetlerini sistematik ve düzenli bir şekilde yaparak sağlıklı, başarılı ve mutlu bireylerin önünü açmaktır. Bireyler kendi ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine göre yönlendirildiğinde kişisel gerçeklerine uygun bir meslek seçecek ve böylece ruh sağlıklarını koruyabilecek; işinde başarılı, yaratıcı, üretici olup tam kapasite ile fonksiyonda bulunabilecektir. Böylece toplumun gelişmesi ve çağı yakalamasında en temel faktör olan insan gücü potansiyeli tam kapasite ile kullanılmış olacaktır (Voltan Acar, Yıldırım, Ergene, 1996).

Bu çalışma, bir anlamda eğitim sisteminin yönlendirme sorununa katkıda bulunma düşüncesinden hareket ederek yapılmıştır. Yönlendirme süreçlerindeki en önemli sorunlardan biri de veri toplama araçlarının eksikliği ve yetersizliği ile ilgilidir. Ülkemizde yönlendirme süreçlerinde kullanılan veri toplama araçları ile ilgili sorunları şöyle özetlemek mümkündür:

- Ölçeklerin ölçtüğü özellikler ile ilgili kavram karmaşası vardır.
- Ölçeklerin anaokulundan liseye kadar devamlılığı yoktur.
- Ölçeklerin ölçme teknikleri açısından yeterliliklerinde sorunlar bulunmaktadır.
- Ölçekler, kültürel özelliklerimizi ve gerçeklerimizi yeterince yansıtmamaktadır.

Ülkemiz eğitim sisteminde Kuder İlgili Envanteri, Kendini Değerlendirme Envanteri (KDE), Holland Kişilik Tipolojileri, Akademik Benlik Kavramı gibi yönlendirme amaçlı çeşitli araçlar geçmişten bugüne kullanılmıştır. Her bir aracın dayandığı temel kavram birbirinden farklıdır. Ayrıca, hiç biri anaokulundan lise son sınıfa kadar tüm sistemi kapsayacak özelliklere sahip değildir. Öyle görünüyor ki, eğitim sistemimizde yönlendirme sorununun kapsamlı şekilde ele alınması gerekmektedir.

Yönlendirme süreçlerine en uygun teorik modellerden biri Howard Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı'dır. Kuramın temel yapısı ve önermeleri oldukça işlevsel çıktılar üretebilmektedir. Bu nedenle, ölçek, Gardner'in "Çoklu Zeka Kuramı" esas alınarak geliştirilmiştir.

Spearman'ın "Çift Faktör Teorisi"nde sözünü ettiği g faktörünü reddederek yaptığı çalışmalarla zekanın bir çok faktörden oluştuğunu ileri süren Thorndike, zihinsel özelliklerin ayrı ayrı ölçülebileceğini ileri sürmüştür (Toker ve diğ., 1968). O günden itibaren zihinsel becerilerin birbiriyle ilişkili ancak birbirinden farklı yetenekler olduğu fikri giderek gelişmiş ve sonunda Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı'na kadar gelinmiştir.

Çoklu Zeka Kuramı, ortaya çıktığı günden bu yana eğitimsel süreçleri etkilemeye devam etmiştir. Aslına bakılırsa, tek bir zeka yerine birden fazla zeka olduğu fikri Spearman'dan beri literatürde yer almaktadır. Gardner, "zekalar" fikrini nörolojik ve kültürel boyutlarıyla ele almış, ilişkili becerileri tanımlamıştır. Böylece daha kullanışlı bir teorik model öne sürmüştür.

Ölçeğin ele aldığı yetenek alanlarının dayanağı olan Çoklu Zeka Kuramı'na göre zeka/yetenek alanları şunlardır (Gardner, 2004; Bümen, 2005):

Sözel-Dilsel Zeka (Verbal/Linguistic Intelligence). Sözcüklerin düzenini ve anlamlarını kavrama, sözcüklerin anlamları arasındaki farklılıkları görebilme, dilbilgisi kurallarına uyma, seslere, ritimlere, sözcüklerin uzunluğuna duyarlılık, ikna etme, dili bilgileri hatırlamak için kullanma, dili kullanarak açıklama, öğrenme, öğretme, dil üzerine düşünme.

Mantıksal-Matematiksel Zeka (Logical/Mathematical Intelligence). Hızlı ve doğru hesaplama, sayıları kullanarak işlemler yapma, neden-sonuç ilişkileri kurma, mantıksal çıkarımlar yapma, soyut sistemleri kavrama, şablonları tanıma, düşünce biçiminin sonuçlarını görme, olgu ve gerçeklerle ilgili kanıtlar üretme, olaylar ve durumlarla ilgili akıl yürütme, evrenin ve evrenin bir parçasının işleyişi ile ilgili matematiksel modeller ve sistemler kurma, fikirleri keşfetme ve yoğunlaşma, problemleri fark etme ve çözmeye, bilimsel düşünme.

İşitsel-Müzikal Zeka (Musical Intelligence). Ritmik örgütlenmeyi algılama, sesleri ve ses örgütlenmelerini algılama, ezgilerden etkilenme, dinlenen belli bir ritimdeki parçayı ritme uygun olarak tamamlama, aynı ritimdeki başka bir parça ile birleştirme, müziğin içindeki alçak-yüksek ses tonlarını tanıma, müziğin içindeki hareketleri, tonları, kadansları vb. fark etme, dinlediği müziği kendi başına tamamlama

Uzamsal-Görsel Zeka (Spatial/Visual Intelligence). Görsel dünyayı doğru biçimde algılama, görsel dünya ile ilgili imgeler yaratma, gördüğü nesnelere zihinde döndürme, fiziksel uyarıcılar olmasa da gerçek dünyaya ilişkin imgeler oluşturma, bir unsurun dönüşmüş halini tanıma, farklı açılardan görüldüğünde bir nesneyi tanıyabilme, bir konfigürasyonun parçalarının yer değişimini hayal edebilme, görsel unsurlara (şelale, tablo, heykel vb.) duyarlı olma, biçimler arasındaki benzerlik ve farklılıkları algılama, uzayda yer/yol bulma, uzaydaki nesnelere arası ilişkileri anlama.

Bedensel-Kinestetik Zeka (Bodily-Kinesthetic Intelligence). Jest ve mimikleri fark etme ve kullanma, bedenini farklı biçimlerde hem ifade etmek hem de bir amaca ulaşmak için kullanma, el ve parmaklarını kullanarak ince hareketler yapma, bir çok hareketi bir bütün halinde kullanarak yapma, bedensel hareketleri kontrol etme, bedenini kullanarak nesnelere yönlendirme, zihin ve beden arasında bağ kurma.

Kişisel-Özedönük Zeka (Intrapersonal Intelligence). Kendi duygusal hayatını fark etme, duyguları arasındaki farkları görebilme, duygularına sembolik kodlar verme, duygularından hareketle davranışlarını anlama ve yönlendirme, kişisel farkındalık, derin düşünme, hoşnutluk ve acıyı ayırt edebilme, kendi duygularını araştırıp öğrenme, günlük yaşamında ritüellere sahip olma.

Kişilerarası-Sosyal Zeka (Interpersonal Intelligence). Diğer insanları fark etme, aralarında ayırma gitme, onların ruh hallerini, motive eden şeyleri ve niyetlerini sezme, güçlü ilişkiler kurma, etkili iletişim kurma, insanları etkileme, insanların davranışlarını merak etme, empati kurma, dayanışma, işbirliği yapma, yardımlaşma, insanları organize edip örgütlenme, grupta sinerji yaratma.

Doğacı Zeka (Natural Intelligence). Doğa ile bütünleşme, doğaya ve doğada olup bitenlere karşı duyarlı olma, canlılar ile etkileşim kurma, onları koruma, doğayı tanıma, doğadaki varlıklar ve olup bitenler hakkında üzerinde düşünme, bitki yetiştirme.

Öğrencilerin farklı yetenek alanlarını tanımak için kuramsal bir temel sağlayan bu teori, tüm çocukların sözlü veya matematiksel olarak yetenekli olmasa da, müzik, uzamsal ilişkiler veya kişilerarası bilgi gibi diğer alanlarda uzmanlığa sahip olabileceğini kabul eder. Öğrenmeye bu şekilde yaklaşmak ve değerlendirmek, daha geniş bir öğrenci yelpazesinin sınıftaki öğrenme süreçlerine başarılı bir şekilde katılmasını sağlar (Timmins, 1997).

Bu çalışmada, Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı'ndaki sekiz temel zeka alanı esas alınmış ve bu zeka alanlarına uygun olarak sekiz temel ilgi alanını ölçmek amacıyla bir ölçme aracı geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışmaları süreç içinde anaokulundan lise son sınıfa kadar tüm aşamaları kapsayacak şekilde genişletilecektir.

Ölçek geliştirme çalışmalarının temel yapısı aşağıdaki gibidir:

- Anaokulu Kademesi için AYT Anaokulu Yetenek ve İlgi Formu
- İlkokul Kademesi için AYT İlkokul Yetenek Formu ve AYT İlkokul İlgi Formu
- Ortaokul Kademesi için AYT Ortaokul Yetenek Formu ve AYT Ortaokul İlgi Formu
- Ortaöğretim (Lise) Kademesi için AYT Lise Yetenek Formu ve AYT Lise İlgi Formu

Bu çalışmaya konu olan form, AYT Ortaokul İlgi Formu'dur. Süreç içinde modelin diğer parçalarını oluşturan test geliştirme çalışmalarının tamamlanması planlanmaktadır. Bir bütün halinde tamamlandığında eğitim sistemimizin en temel sorunlarından olan yönlendirme sorununun veri toplama araçları ile ilgili bölümüne kısmen de olsa çözüm getireceği umulmaktadır.

Ölçeğin ortaokul kademesine yönelik olarak hazırlanmasının temel gerekçesinden de söz etmekte yarar vardır. Ülkemizde ortaokul kademesi 5-8. sınıfları kapsamaktadır. Aamodt ve Wang (2013), ergenliğin başlangıç yaşının yaklaşık olarak 11-13 yaş olduğunu ifade etmektedir. Buna göre, ortaokul kademesi aynı zamanda ergenliğin de başlangıç aşamasıdır. Bu dönem çocuklar için bir değişim, kendini keşfetme, beyin ve vücudun geniş çaplı olarak yeniden yapılanması sürecidir (Jensen ve Nutt, 2017).

Ergenliğe bağlı olarak ortaya çıkan kapsamlı ve hızlı değişimlerin takip edilmesi bir ihtiyaçtır. Bir anlamda çocuğun kapasitelerinin hangi yönde ilerlediği, güçlü ve geliştirmeye açık alanlarının neler olduğu, yetenek ve ilgilerinin nasıl değiştiği gibi soruların cevaplanması için veri üretilmesi gerekmektedir. Böylece hem öğretmenler, hem anne-babalar çocuğu daha iyi tanıyacak; daha da önemlisi çocuğa kendisi tanımlanabilecektir. Buna bağlı olarak da çocuk hakkında verilecek kararların daha gerçekçi olması sağlanacaktır.

Geliştirilen ölçeğin aşağıdaki sorunların giderilmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir:

- Okul rehberlik birimlerinin yönlendirme çalışmalarına katkı sağlamak
- Yönlendirme faaliyetleri açısından özellikle ortaokul kademesinde yaşanan ölçme aracı ihtiyacına cevap vermek
- Eğitim sistemimizde genel olarak kullanılan ölçme araçlarının güncelliğini yitirmiş olması ve güncel ölçme araçlarına duyulan ihtiyacı karşılamak
- Okul rehberlik birimleri tarafından uygulanması ve değerlendirilmesi kolay, elde edilen sonuçları itibariyle de kullanılabilir sonuçlar üreten işlevsel bir ölçme aracına duyulan ihtiyacı gidermek.
- Halen okullarda kullanılan ölçme araçlarındaki kavramsal karmaşaya sınırlı da olsa bir çözüm getirmek.
- Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı çerçevesinde geliştirilmesi nedeniyle yönlendirme süreçlerindeki teorik temele

dayanma eksikliğinin giderilmesine katkı sağlamak

- Yönlendirme süreçlerinin merkezine “yetenek” ve “ilgi” kavramlarını koyarak günün gerçeklerine ve ihtiyaçlarına uygun işlevsel bir bakış açısı kazandırmak.
- Öğretimsel süreçlerde öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarından yararlanılmasını sağlamak.
- Okullarda özellikle ders seçimi, alan seçimi, branş seçimi, kulüp seçimi, okul seçimi vb. konularında öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarını belirleyerek yol gösterici olmak.
- Öğrencilerin yetenek ve ilgi alanlarını konu alan akademik araştırmalarda kullanılacak nitelikli bir ölçme aracı ihtiyacına cevap vermek.

Yukarıda çerçevesi çizilen sorunların çözümüne yönelik olarak geliştirilmek istenen “AYT Ortaokul İlgi Formu”nun standardizasyon çalışmaları ile ilgili olarak aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

1. Ölçeğin faktör yapısı nedir?
2. Ölçeğin geçerlik düzeyi nedir?
3. Ölçeğin güvenilirlik düzeyi nedir?

YÖNTEM

Çalışma Grubu

AYT Ortaokul İlgi Formu, Howard Gardner’ın Çoklu Zeka Teorisi’ne dayalı olarak sekiz temel yetenek alanına dayalı ilgi ve yönelimi ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin standardizasyon çalışmaları, iki aşamada tamamlanmıştır. Açımlayıcı faktör analizi (AFA) için ortaokula devam eden toplam 267 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için ise ortaokula devam eden toplam 222 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Örneklerle ilgili ayrıntılar aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Örneklem bilgileri

		5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	Toplam
Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA)	Kız	33	34	36	35	138
	Erkek	30	32	31	36	129
	Toplam	63	66	67	71	267
Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)	Kız	27	17	19	54	117
	Erkek	26	13	20	46	105
	Toplam	53	30	39	100	222

Tablo 1’de görüldüğü gibi, ölçek geliştirme çalışmalarının birinci aşaması olan açımlayıcı faktör analizi için, ortaokul 5-8. sınıfa devam eden, 138’i kız, 129’u erkek olmak üzere toplam 267 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için ise ortaokul 5-8. sınıfa devam eden 117’si kız, 105’i erkek olmak üzere toplam 222 öğrenciden elde edilen veriler kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

AYT Ortaokul İlgi Formu’nun standardizasyon çalışmalarından sonraki yapısı ile ilgili ayrıntılar aşağıdaki gibidir:

- Form, 8 temel “ilgi” alanını ölçmeyi amaçlamaktadır. İlgi alanları Howard Gardner’ın “Çoklu Zeka Teorisi” esas alınarak belirlenmiştir. Bilindiği gibi teoride 8 temel zeka alanından söz edilmektedir. Bu araştırmada, zeka alanları ile ilgili faaliyetlere duyulan “ilgi düzeyleri” değerlendirilmeye çalışılmıştır.
- Ölçek, ortaokul öğrencileri tarafından doldurulmakta ve öğrencilerin “kendilerini algılama”larını yansıtmaktadır.
- Ölçek 58 sorudan oluşmaktadır.
- Ölçeğin puanlama yapısı 5’li likert dereceleme tekniğine uygun olarak düzenlenmiştir. Buna göre dereceleme ifadeleri şu şekildedir:

5: Bana her zaman/tamamen uygun

4: Bana çoğu zaman/genellikle uygun

3: Bana zaman zaman/biraz uygun

2: Bana nadiren/çok az uygun

1: Bana hiç uygun değil

- Ölçekten elde edilen puanların yüksek olması baskın/güçlü ilgiyi, düşük olması ise baskın olmayan/güçlü olmayan ilgiyi ifade etmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verileri toplamak amacıyla aşağıdaki süreç izlenmiştir:

* Araştırma ile ilgili olarak üniversiteden etik izinler alındı.

* Ölçek formu bir web sitesi üzerinden uygulamaya hazır hale getirildi. Araştırmaya katılanlar ile araştırmacı arasında güven ilişkisi oluşturuldu. Araştırmaya sadece gönüllü olanların katılması sağlandı. Veriler toplanırken katılımcıların ad soyad bilgileri istenmedi. Toplanan veriler araştırma dışındaki kişilerle paylaşılmadı.

* Ölçeğin doldurulmasıyla ilgili iki temel kriter aranmıştır:

a) Ortaokula devam ediyor olmak

b) Ölçeğin doldurulması için gönüllü olmak

* Ölçek formları, 30-60 dakika arasında doldurulmuştur.

Ölçeğin geliştirilmesiyle ilgili toplanan veriler üzerinde yapılan analizler şunlardır:

1. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır.
2. Ölçeğin güvenirlik düzeyini belirlemek amacıyla cronbach alpha katsayısı analizleri yapılmıştır.
3. Ölçeğin madde analizi sonuçlarını belirlemek amacıyla madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri yapılmıştır.

BULGULAR

Madde Havuzu ve Ölçeğin Yapısı

Ölçeğin ilk hazırlanan formunda 8 temel yetenek alanıyla ilgili 80 ifadeye yer verilmiştir. Her bir yetenek alanı için 10 ifadeye yer verilerek form oluşturulmuştur. Bu form hakkında 3 uzmanla görüşme yapılmış ve uzmanların görüşleri doğrultusunda 58 ifade ile form oluşturulmuştur. Bu form öğrencilere uygulanmış ve elde edilen veriler üzerinde istatistiksel analizler yapılmıştır.

Bir ölçeğin ölçmek istediği kavram ya da kavramsal yapının tümünü ölçme yeteneğini belirlemek amacıyla yapısal geçerlilik analizi yapılması (Tavşancıl, 2002) gerektiği için 58 maddelik formdan elde edilen veriler üzerinde ilk olarak açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır.

Açımlayıcı Faktör Analizi

Büyüköztürk (2002) faktör analizini, aynı yapıyı ölçen çok sayıda değişkenden, az sayıda ve tanımlanabilir nitelikte anlamlı değişkenler elde etmeye yönelik çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle ölçeğin faktör yapısını ve faktörlerle maddeler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Faktör analizine başlamadan önce ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla KMO Bartlett Testi yapılmıştır. Bartlett Küresellik Testi, veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığı hakkında bilgi/kanıt sunmaktadır (Tatlıdil, 2002). Ölçeğin son formu ile ilgili yapılan KMO Bartlett Testi sonuçları Tablo 1'de gösterildiği gibidir:

Tablo 2. KMO Bartlett Testi

	Measure of Sampling Adequacy.	Approx. Chi-Square	sd	p
KMO Bartlett Testi	,906	11132,104	1653	0,000

Tablo 2’de görüleceği gibi, ölçeğin faktör analizine uygunluk düzeyini belirlemek amacıyla yapılan KMO Bartlett Testi sonucu ,906 ($p=0,000$) olarak belirlenmiştir. Bu da ölçeğin faktör analizine uygunluk düzeyinin “iyi düzeyde” olduğu anlamına gelmektedir. Elde edilen bu sonuç, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğunu ve örneklemin evreni temsil ettiğini göstermektedir.

Açımlayıcı faktör analizi yapılırken özellikle çok faktörlü yapının söz konusu olduğu durumlar için varimax tekniğinin seçilmesi daha uygundur (Büyüköztürk, 2002). Bu nedenle, ölçeğin açımlayıcı faktör analizi için özellikle varimax kullanılmıştır. Varimax analizi sonrasında elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Ölçeğin Faktör Yapısı

Faktörler	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplam Varyans Yüzdesi
F1 Doğacı İlgi	6,258	10,789	10,789
F2 Sözel-Dilsel İlgi	5,629	9,705	20,494
F3 İşitsel-Müzikal İlgi	5,431	9,363	29,857
F4 Bedensel-Kinestetik İlgi	5,355	9,234	39,090
F5 Mantıksal-Matematiksel İlgi	5,248	9,049	48,139
F6 Uzamsal-Görsel İlgi	4,552	7,847	55,986
F7 Kişisel-Özedönük İlgi	3,400	5,861	61,848
F8 Kişilerarası-Sosyal İlgi	2,883	4,971	66,819

Tablo 3’te görüleceği gibi ölçek, “Çoklu Zeka Teorisi”ne dayandığı için 8 faktörlü bir yapı sınamıştır. Bu amaçla analiz yapılırken faktör sayısı 8 olarak girilmiş ve sonuçlar elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 8 faktörün toplam varyans sonucu %66,82 olarak belirlenmiştir. Bu sonuç oldukça iyi olarak değerlendirilebilir.

Faktörler belirlendikten sonra faktör-madde ilişkileri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla her bir maddenin faktör yük değerleri hesaplanmıştır. Bir faktörle yüksek düzeyde ilişki içinde olan maddelerden oluşan bir kümenin, belirli bir kavramsal yapıyı (faktörü) gösterdiği kabul edilmektedir. Bir maddenin .30-.60 arası yük değeri orta düzeyde güvenilir, .60-.80 arası yük değeri oldukça güvenilir ve .80-.100 arası ise yüksek düzey güvenilir olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2002; Özdamar, 2002).

Ölçeğin faktör yapısı ile madde ilişkileri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Açımlayıcı Faktör Analizi

No	Madde	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8
		Doğacı İlgi	İşitsel-Müzikal İlgi	Bedensel-Kinestetik İlgi	Sözel-Dilsel İlgi	Mantıksal-Matematiksel İlgi	Uzamsal-Görsel İlgi	Kişisel-Özedönük İlgi	Kişilerarası-Sosyal İlgi
17	Düzenli olarak doğa ve çevreyi (hayvanları koruma, yeşili koruma vb.) koruma ile ilgili faaliyetleri izliyorum.	,766							
30	Doğada olup bitenleri anlamak isterim.	,764							
23	Doğa, çevre sorunları vb. ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	,747							
15	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey doğa ve çevre ile ilgili bir sorunu (nesli tükenmekte olan bir hayvan ya da bitki türü sorunu, ozon tabakası sorunu, deprem sorunu, sel sorunu vb.) çözmek.	,739							

21	Televizyonda doğa (hayvanlar, bitkiler vb.) ile ilgili bir belgeseli izlemeyi tercih ederim.	,736
43	Doğa ve çevre ile ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	,731
5	Gelecekte, doğa, çevre, canlılar bilimi vb. ile ilgili bir iş yapmak isterim.	,730
56	Kendimi doğa ve çevre konularında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	,729
6	Doğayı, doğal yaşamı ve çevreyi koruma ile ilgili etkinliklere katılmayı severim.	,710
26	Doğa ve çevre (hayvanların ve bitkilerin yaşam biçimi, hava olayları, deprem, erozyon vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	,707
35	En belirgin özelliğim müzik seven biri olmamdır.	,818
42	Müzik dergilerini okumayı tercih ederim.	,806
53	Müzik alanında olup bitenleri anlamak isterim.	,804
50	Müzikle ilgili sohbet etmek isterim.	,803
22	Müzikle ilgili seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	,796
16	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey müzik alanında (başarılı bir şarkı yorumcusu olmak, beste yapmak, enstrüman çalmak vb.) başarılı olmak.	,765
7	Şarkı söylemeyi severim.	,762
55	Kendimi müzik alanında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	,762
20	Televizyonda spor ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	,830
44	Spor dergilerini okumayı tercih ederim.	,822
11	Okulun düzenlediği sportif etkinliklere katılmayı severim.	,813
48	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey spor alanında (başarılı bir sporcu olmak, spor takımını yönetmek vb.) başarılı olmak.	,808
40	Kendimi sportif alanlardan birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	,799
2	Sporla ilgili etkinliklere katılmayı severim.	,795
37	Belirli bir sporu yapmayı severim.	,782
27	Spor alanında olup bitenleri anlamak isterim.	,779
28	Şiir, roman vb. edebiyat alanı ile ilgili olup bitenleri anlamak isterim.	,782
57	Şiir, hikaye vb. ile ilgili edebiyat dergileri okumayı tercih ederim.	,750
31	Gazetede dil, edebiyat vb. ile ilgili yazıları ve haberleri okumayı severim.	,747
45	Okulda, şiir okuma/yazma, kompozisyon yazma vb. gibi dil etkinliklerine katılmayı severim.	,734
52	Edebiyat ve şiir hakkında sohbet etmek isterim.	,710
13	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey edebiyat alanında (bir kitap yazmak, şiirler yazmak vb.) başarılı olmak.	,705
34	Dilbilim, edebiyat ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye giderim.	,698
24	Türkçe ve edebiyat konusunda kendimi geliştirmek istiyorum.	,675
14	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey bilim alanında (çözülemeyen bir problemi çözmek, yeni bir bilimsel buluş yapmak vb.) başarılı olmak.	,850
41	Kendimi bilimsel araştırmalar yapan ünlü biri olarak hayal ederim.	,827
51	Bilimsel icatlar ve matematikle ilgili sohbet etmek isterim.	,809
58	Bilim ve teknikle ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	,808
4	Gelecekte bilimsel araştırmalar yapmayı gerektiren bir alanda iş yapmak isterim.	,796

19	Televizyonda bilimsel buluşlar ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	,793
10	Okulun bilimsel araştırma ve projeler ile ilgili düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	,789
36	Gelecekte görsel sanatlarla (resim, heykel, grafik, sinema vb.) ilgili bir iş yapmak isterim.	,785
25	Görsel sanatlar (resim, heykel, grafik vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	,764
46	Görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, heykel, grafik vb.) ile ilgili bir sergi veya müzeyi gezmek isterim.	,737
49	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey görsel sanatlar (resim, sinema, fotoğrafçılık vb.) alanında başarılı olmak	,730
1	Görsel sanatlarla ilgili etkinliklere (resim sergisi, fotoğraf sergisi, heykel sergisi vb.) katılmayı severim.	,715
12	Okulun görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, sinema, tiyatro vb.) düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	,708
39	Kendimi görsel sanatlar (sinema, resim, heykel vb.) alanlarından birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	,685
32	Kendimle başbaşa kalıp hobilerimle uğraşmaktan hoşlanırım.	,762
9	İç dünyamda olup bitenleri anlamaya çok özen gösteririm.	,751
29	Kendimi tanımayı ve anlamayı isterim.	,747
38	Özel hobilerimle ilgilenmeyi severim.	,745
18	Düzenli olarak kişisel hedeflerim için çaba harcıyorum.	,712
3	Gelecekte insanların sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak bir iş yapmak isterim.	,728
8	İnsanların yaşadığı sorunlar ve çözümleri ile ilgili konularda bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	,712
54	İnsanların sorunlarını ve nedenlerini anlamak isterim.	,682
47	Gelecekte en çok yapmak istediğim şey zor durumdaki insanların (Afrika'daki açlık sorunu yaşayanlar, deprem, sel vb. mağdur olanlar, şiddete uğrayan çocuk ve kadınlar vb.) yaşadıkları sorunlarla ilgili bir çalışmada başarılı olmak.	,679
33	Evde, kendime ait bir yere, insanlara ve yaşamlarına dair bir resim asmayı tercih ederim.	,639

Tablo 4'teki sonuçlara göre, ölçeğin yapılan ilk açımlayıcı faktör analizinde ölçekteki 58 maddenin faktör yapısı belirlenmeye çalışılmıştır. Ölçeğin teorik temeli Gardner'in "Çoklu Zeka Kuramı"na dayanmaktadır. Bu nedenle faktör analizinde maddelerin 8 faktörlü bir yapıda dağılım göstermesi istenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarında ölçek maddelerinin 8 faktöre dağılım yapıları belirlenmiştir Maddelerin faktör yüklerini gösteren Tablo 4'e göre elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Doğacı ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,766-,707 arasında değişmektedir.
- İşitsel-müzikal ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,818-,762 arasında değişmektedir.
- Bedensel-kinestetik ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,830-,779 arasında değişmektedir.
- Sözel-dilsel ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,782-,675 arasında değişmektedir.
- Mantıksal-matematiksel ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,850-,789 arasında değişmektedir.
- Uzamsal-görsel ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,785-,685 arasında değişmektedir.
- Kişisel-özedönük ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,762-,712 arasında değişmektedir.
- Kişilerarası-sosyal ilgi alanı ile ilgili maddelerin faktör yükleri ,728-,639 arasında değişmektedir.

Tablo 5. Faktörler ve madde sayıları

Yetenek Alanları	Madde Sayısı
Doğacı ilgi	10 madde
İşitsel-müzikal ilgi	8 madde
Bedensel-kinestetik ilgi	8 madde
Sözel-dilsel ilgi	8 madde
Mantıksal-matematiksel ilgi	7 madde
Uzamsal-görsel ilgi	7 madde
Kişisel-özedönük ilgi	5 madde
Kişilerarası-sosyal ilgi	5 madde

Tablo 5'e göre, en fazla madde (10 madde) doğacı ilgi alanında yer almıştır. Daha sonra 8 madde ile müzikal-işitsel, bedensel-kinestetik ve sözel-dilsel ilgi alanı gelmiştir. 7 madde yer alan alanlar mantıksal-matematiksel, görsel-uzamsal ilgi alanları olmuştur. Son olarak 5 madde ile kişisel-özedönük ve sosyal ilgi alanları gelmiştir.

İç Tutarlılık Katsayısı

Ölçeğin son formundaki 8 temel ilgi alanı ile ilgili maddelerin iç tutarlılık katsayıları Tablo 5'te gösterildiği gibidir.

Tablo 6. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı

Faktörler	Soru Sayısı	Cronbach Alpha
Faktör 1: Doğacı İlgi	10	,928
Faktör 2: İşitsel-Müzikal İlgi	8	,931
Faktör 3: Bedensel-Kinestetik İlgi	8	,926
Faktör 4: Sözel-Dilsel İlgi	8	,928
Faktör 5: Mantıksal-Matematiksel İlgi	7	,936
Faktör 6: Uzamsal-Görsel İlgi	7	,906
Faktör 7: Kişisel-Özedönük İlgi	5	,861
Faktör 8: Kişilerarası-Sosyal İlgi	5	,810

Tablo 6'ya göre, ölçeğin alt faktörleri ile ilgili olarak yapılan iç tutarlılık katsayısı analiz sonuçları,810 ile ,936 arasında değişmiştir.

Doğrulamalı Faktör Analizi

Ölçeğin açımlayıcı faktör analizinin sonrasında doğrulamalı faktör analizi de yapılmıştır. Analizde ilk olarak uyum indekslerine bakılmıştır. Uyum indeksleri ile ilgili kabul edilen temel bazı değerler vardır. Bu temel kabullere bakıldığında, CMIN/DF değerinin 3'ün altında bir değer alması mükemmel uyum, 5'in altında bir değer alması ise orta düzeyde uyum olarak kabul edilmektedir. GFI, AGFI, NNFI ve CFI değerlerinin .95'in üzerinde olması mükemmel uyum, .90'in üzerinde olması ise iyi uyum olarak kabul edilmektedir. SRMR değerinin .05'in altında olması mükemmel uyum, .10'un altında olması kabul edilebilir uyum olarak değerlendirilmektedir. RMSEA değerinin .05'in altında olması mükemmel uyum, .08'in altında olması ise iyi uyum olarak görülmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012; Schermelleh-Engel, Moosbrugger, Müller, 2003).

Ölçekle ilgili olarak yapılan doğrulamalı faktör analizi sonucunda ölçek modelinin uyum indeks değerleri ile ilgili elde edilen sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

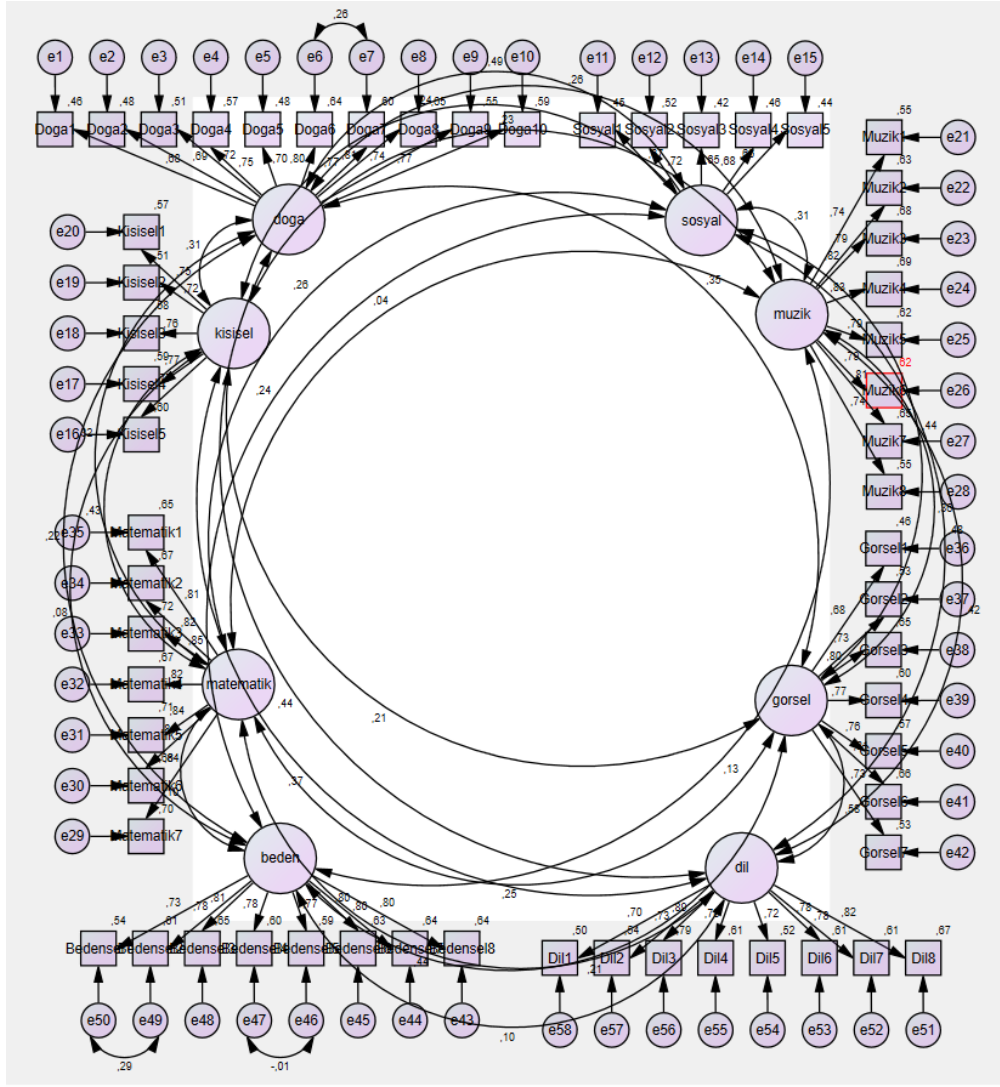
Tablo 7. Ölçeğin uyum indeksleri

Uyum İndeksleri	Değer	Uyum Düzeyi
CMIN/DF	1,510	Mükemmel uyum
GFI	0,735	Yetersiz uyum
CFI	0,906	İyi uyum
NNFI	0,767	Yetersiz uyum
RMSEA	0,048	Mükemmel uyum
RMR	0,097	Kabul edilebilir uyum

Tablo 7'ye göre, ölçeğin model uyum indeks değerleri, CMIN/DF=1,510, GFI=,735, CFI=,906, NFI=,767, RMSEA=,048, RMR=,097'dir. Elde edilen uyum değerlerinden en az dört uyum değerinin kritik değerlerin üzerinde olması yeterli olarak değerlendirilmektedir (Bayram, 2010). Buna göre, ölçeğin model uyumunun yeterli olduğu söylenebilir.

Ölçeğin faktör yapısı ile ilgili standardize edilmiş puanlar aşağıdaki görselde gösterilmiştir.

Ölçeğin maddeler düzeyinde estimate değerleri ile ilgili sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Ölçeğin standardize edilmiş değerleri

			Standardize	Standart	Kritik	
			Estimate	Hata	Değer	p
s41	<---	doğacı ilgi	0,679	1		
s42	<---	doğacı ilgi	0,690	0,944	9,454	***
s43	<---	doğacı ilgi	0,717	1,028	9,780	***
s44	<---	doğacı ilgi	0,754	1,083	10,237	***
s45	<---	doğacı ilgi	0,696	1,048	9,518	***
s46	<---	doğacı ilgi	0,799	1,206	10,759	***
s47	<---	doğacı ilgi	0,772	1,133	10,436	***
s48	<---	doğacı ilgi	0,809	1,159	10,901	***
s49	<---	doğacı ilgi	0,740	1,084	10,067	***

s50	<---	doğacı ilgi	0,770	1,149	0,110	10,439	***
s29	<---	kişilerarası-sosyal ilgi	0,669	1			
s30	<---	kişilerarası-sosyal ilgi	0,723	1,087	0,124	8,767	***
s31	<---	kişilerarası-sosyal ilgi	0,651	1,038	0,128	8,082	***
s32	<---	kişilerarası-sosyal ilgi	0,676	1,015	0,122	8,331	***
s33	<---	kişilerarası-sosyal ilgi	0,661	1,049	0,128	8,183	***
s28	<---	kişisel-özedönük ilgi	0,775	1			
s27	<---	kişisel-özedönük ilgi	0,765	1,004	0,088	11,365	***
s26	<---	kişisel-özedönük ilgi	0,759	0,989	0,088	11,271	***
s25	<---	kişisel-özedönük ilgi	0,717	0,874	0,083	10,587	***
s24	<---	kişisel-özedönük ilgi	0,754	1,007	0,090	11,180	***
s51	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,739	1			
s52	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,791	1,063	0,089	11,917	***
s53	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,822	1,188	0,096	12,427	***
s54	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,831	1,098	0,087	12,579	***
s55	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,788	1,058	0,089	11,874	***
s56	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,789	1,041	0,088	11,880	***
s57	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,807	1,108	0,091	12,176	***
s58	<---	işitsel-müzikal ilgi	0,741	1,023	0,092	11,105	***
s40	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,838	1			
s39	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,812	1,031	0,070	14,707	***
s38	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,845	1,053	0,067	15,666	***
s37	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,820	0,972	0,065	14,926	***
s36	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,851	1,041	0,066	15,855	***
s35	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,821	0,973	0,065	14,959	***
s34	<---	mantıksal-matematiksel ilgi	0,808	0,965	0,066	14,584	***
s9	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,678	1			
s10	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,727	1,123	0,115	9,776	***
s11	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,804	1,176	0,110	10,675	***
s12	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,773	1,193	0,116	10,320	***
s13	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,756	1,112	0,110	10,124	***
s14	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,814	1,189	0,110	10,785	***
s15	<---	uzamsal-görsel ilgi	0,730	1,081	0,110	9,815	***
s23	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,798	1			
s22	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,803	1,018	0,077	13,305	***
s21	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,795	0,995	0,076	13,141	***
s20	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,767	0,875	0,070	12,461	***
s19	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,777	0,913	0,072	12,663	***
s18	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,806	1,051	0,079	13,370	***
s17	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,779	0,942	0,074	12,769	***
s16	<---	bedensel-kinestetik ilgi	0,733	0,785	0,067	11,787	***
s8	<---	sözel-dilsel ilgi	0,820	1			
s7	<---	sözel-dilsel ilgi	0,780	0,967	0,072	13,407	***
s6	<---	sözel-dilsel ilgi	0,781	0,992	0,074	13,430	***
s5	<---	sözel-dilsel ilgi	0,721	0,846	0,070	12,024	***
s4	<---	sözel-dilsel ilgi	0,782	0,922	0,069	13,446	***
s3	<---	sözel-dilsel ilgi	0,887	1,111	0,068	16,236	***
s2	<---	sözel-dilsel ilgi	0,734	0,923	0,075	12,304	***
s1	<---	sözel-dilsel ilgi	0,704	0,905	0,078	11,656	***

Tablo 8'e göre, ölçeğin maddeler düzeyinde estimate değerleri 0,644 ile 0,873 arasında değişmektedir. Manidarlık değerlerine bakıldığında maddelerin ilgili faktörlerle ilişkisinin .01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir.

Madde Analizi

Ölçeğin her bir faktöründeki maddelerin “madde analizleri” ile ilgili sonuçlar Tablo 8-23’te gösterilmiştir. Madde analizi ile ilgili olarak üç temel analiz yapılmış ve maddelerin ölçekte kalıp kalmamasına karar verilmiştir:

1. Madde-bırakma (madde-bırakma) analizi. Buna göre, her bir madde, faktör toplam puanından çıkarıldığında, faktör-madde ilişkisine bakılmış ve korelasyon değerleri analiz edilmiştir.
2. Cronbach alpha (güvenirlik katsayısı) analizi. Her bir maddenin ilişkili olduğu faktör alanı ile ilgili güvenilirlik düzeyi analiz edilmiştir. Cronbach Alpha değerleri açısından .60-.80 arası oldukça iyi, .80-100 arası ise
3. Üst çeyrek-alt çeyrek karşılaştırması. Faktör puanları büyükten küçüğe doğru sıralanmış ve en yüksek puan alan %27’lik dilim ile en düşük puan alan %27’lik dilim ayrıştırılmıştır. Her bir maddenin üst ve alt çeyrek gruplardaki puanları karşılaştırılmış ve ayırt edicilik düzeyi belirlenmiştir.

Maddelerin ölçekte kalması açısından her üç analiz sonucu dikkate alınmış; ayrıca teorik yapıdaki 8 boyut dikkate alınmıştır.

Tablo 9. AYT “Sözel-Dilsel İlgili” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 1: Sözel-Dilsel İlgili	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
13 DİL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey edebiyat alanında (bir kitap yazmak, şiirler yazmak vb.) başarılı olmak.	267	2,68	1,412	,715	,000	,921
24 DİL Türkçe ve edebiyat konusunda kendimi geliştirmek istiyorum.	267	3,15	1,376	,710	,000	,922
28 DİL Şiir, roman vb. edebiyat alanı ile ilgili olup bitenleri anlamak isterim.	267	3,02	1,371	,836	,000	,912
31 DİL Gazetede dil, edebiyat vb. ile ilgili yazıları ve haberleri okumayı severim.	267	2,68	1,289	,765	,000	,918
34 DİL Dilbilim, edebiyat ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye giderim.	267	2,57	1,309	,723	,000	,921
45 DİL Okulda, şiir okuma/yazma, kompozisyon yazma vb. gibi dil etkinliklerine katılmayı severim.	267	2,97	1,419	,751	,000	,919
52 DİL Edebiyat ve şiir hakkında sohbet etmek isterim.	267	2,91	1,358	,754	,000	,918
57 DİL Şiir, hikaye vb. ile ilgili edebiyat dergileri okumayı tercih ederim.	267	2,78	1,345	,772	,000	,917

Tablo 9’a göre, sözel-dilsel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .90’ın üzerindedir.

Tablo 10. AYT “Sözel-Dilsel İlgili” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 1: Sözel-Dilsel İlgili	n	x	ss	t	sd	p	
13 DİL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey edebiyat alanında (bir kitap yazmak, şiirler yazmak vb.) başarılı olmak.	Üst Çeyrek	72	4,19	1,030	20,534	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,29	,615			
24 DİL Türkçe ve edebiyat konusunda kendimi geliştirmek istiyorum.	Üst Çeyrek	72	4,63	,592	21,265	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,79	,963			
28 DİL Şiir, roman vb. edebiyat alanı ile ilgili olup bitenleri anlamak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,49	,628	25,642	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,49	,769			
31 DİL Gazetede dil, edebiyat vb. ile ilgili yazıları ve haberleri okumayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,03	,978	21,241	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,29	,488			
34 DİL Dilbilim, edebiyat ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye giderim.	Üst Çeyrek	72	3,83	1,075	17,917	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,29	,542			

45 DİL Okulda, şiir okuma/yazma, kompozisyon yazma vb. gibi dil etkinliklerine katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,33	,888	21,801	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,42	,707			
52 DİL Edebiyat ve şiir hakkında sohbet etmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,25	,765	22,335	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,50	,712			
57 DİL Şiir, hikaye vb. ile ilgili edebiyat dergileri okumayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,22	,923	22,712	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,39	,519			

Tablo 10, sözel-dilsel ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Sözel-dilsel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 11. AYT “Uzamsal-Görsel İlgî” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 2: Uzamsal-Görsel İlgî	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
1 GÖRSEL Görsel sanatlarla ilgili etkinliklere (resim sergisi, fotoğraf sergisi, heykel sergisi vb.) katılmayı severim.	267	3,12	1,369	,621	,000	,903
12 GÖRSEL Okulun görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, sinema, tiyatro vb.) düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	267	3,25	1,436	,694	,000	,895
25 GÖRSEL Görsel sanatlar (resim, heykel, grafik vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	267	3,19	1,379	,781	,000	,885
36 GÖRSEL Gelecekte görsel sanatlarla (resim, heykel, grafik, sinema vb.) ilgili bir iş yapmak isterim.	267	3,00	1,434	,750	,000	,889
39 GÖRSEL Kendimi görsel sanatlar (sinema, resim, heykel vb.) alanlarından birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	267	3,03	1,365	,723	,000	,892
46 GÖRSEL Görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, heykel, grafik vb.) ile ilgili bir sergi veya müzeyi gezmek isterim.	267	3,25	1,392	,763	,000	,887
49 GÖRSEL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey görsel sanatlar (resim, sinema, fotoğrafçılık vb.) alanında başarılı olmak	267	3,02	1,410	,707	,000	,894

Tablo 11'e göre, uzamsal-görsel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .885 ve üzerindedir.

Tablo 12. AYT “Uzamsal-Görsel İlgî” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 2: Uzamsal-Görsel İlgî	n	x	ss	t	sd	p	
1 GÖRSEL Görsel sanatlarla ilgili etkinliklere (resim sergisi, fotoğraf sergisi, heykel sergisi vb.) katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,40	,763	17,422	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,89	,958			
12 GÖRSEL Okulun görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, sinema, tiyatro vb.) düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,57	,728	17,513	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,86	1,092			
25 GÖRSEL Görsel sanatlar (resim, heykel, grafik vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	Üst Çeyrek	72	4,63	,659	26,693	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,58	,707			
36 GÖRSEL Gelecekte görsel sanatlarla (resim, heykel, grafik, sinema vb.) ilgili bir iş yapmak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,38	,795	24,977	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,38	,638			
39 GÖRSEL Kendimi görsel sanatlar (sinema, resim, heykel vb.) alanlarından birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	Üst Çeyrek	72	4,46	,670	20,738	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,64	,939			
46 GÖRSEL Görsel sanatlarla (resim, fotoğraf, heykel, grafik vb.) ile ilgili bir sergi veya müzeyi gezmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,65	,609	24,950	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,71	,795			
49 GÖRSEL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey görsel sanatlar (resim, sinema, fotoğrafçılık vb.) alanında başarılı olmak	Üst Çeyrek	72	4,33	,822	18,718	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,51	,979			

Tablo 12, uzamsal-görsel ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen

sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Uzamsal-görsel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 13. AYT “Bedensel-Kinestetik İlgili” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 3: Bedensel-Kinestetik İlgili	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
2 BEDENSEL Sporla ilgili etkinliklere katılmayı severim.	267	4,09	1,197	,716	,000	,920
11 BEDENSEL Okulun düzenlediği sportif etkinliklere katılmayı severim.	267	3,76	1,338	,771	,000	,915
20 BEDENSEL Televizyonda spor ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	267	3,45	1,454	,769	,000	,915
27 BEDENSEL Spor alanında olup bitenleri anlamak isterim.	267	3,71	1,316	,731	,000	,918
37 BEDENSEL Belirli bir sporu yapmayı severim.	267	4,01	1,280	,732	,000	,918
40 BEDENSEL Kendimi sportif alanlardan birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	267	3,51	1,423	,755	,000	,916
44 BEDENSEL Spor dergilerini okumayı tercih ederim.	267	3,47	1,412	,772	,000	,915
48 BEDENSEL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey spor alanında (başarılı bir sporcu olmak, spor takımını yönetmek vb.) başarılı olmak.	267	3,58	1,421	,755	,000	,916

Tablo 13'e göre, bedensel-kinestetik ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .90'ın üzerindedir.

Tablo 14. AYT “Bedensel-Kinestetik İlgili” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 3: Bedensel-Kinestetik İlgili		n	x	ss	t	sd	p
2 BEDENSEL Sporla ilgili etkinliklere katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,96	,262	15,192	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,78	1,189			
11 BEDENSEL Okulun düzenlediği sportif etkinliklere katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,94	,231	21,138	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,21	1,074			
20 BEDENSEL Televizyonda spor ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,75	,575	23,117	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,82	,909			
27 BEDENSEL Spor alanında olup bitenleri anlamak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,82	,484	18,491	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,29	1,054			
37 BEDENSEL Belirli bir sporu yapmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,94	,285	17,156	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,50	1,175			
40 BEDENSEL Kendimi sportif alanlardan birinde çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	Üst Çeyrek	72	4,88	,333	22,924	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,96	1,027			
44 BEDENSEL Spor dergilerini okumayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,82	,422	25,768	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,83	,888			
48 BEDENSEL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey spor alanında (başarılı bir sporcu olmak, spor takımını yönetmek vb.) başarılı olmak.	Üst Çeyrek	72	4,83	,557	22,103	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,00	,934			

Tablo 14, bedensel-kinestetik ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Bedensel-kinestetik ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 15. AYT “Kişisel-Özedönük İlgisi” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 4: Kişisel-Özedönük İlgisi	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
9 KİŞİSEL İç dünyamda olup bitenleri anlamaya çok özen gösteririm.	267	3,61	1,256	,683	,000	,831
18 KİŞİSEL Düzenli olarak kişisel hedeflerim için çaba harcıyorum.	267	3,82	1,168	,640	,000	,841
29 KİŞİSEL Kendimi tanımayı ve anlamayı isterim.	267	3,91	1,240	,693	,000	,828
32 KİŞİSEL Kendimle başbaşa kalıp hobilerimle uğraşmaktan hoşlanırım.	267	3,94	1,240	,678	,000	,832
38 KİŞİSEL Özel hobilerimle ilgilenmeyi severim.	267	4,10	1,208	,698	,000	,827

Tablo 15'e göre, kişisel-özedönük ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .827 ve üzerindedir.

Tablo 16. AYT “Kişisel-Özedönük İlgisi” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 4: Kişisel-Özedönük İlgisi		n	x	ss	t	sd	p
9 KİŞİSEL İç dünyamda olup bitenleri anlamaya çok özen gösteririm.	Üst Çeyrek	72	4,67	,531	18,798	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,22	,967			
18 KİŞİSEL Düzenli olarak kişisel hedeflerim için çaba harcıyorum.	Üst Çeyrek	72	4,76	,517	15,539	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,64	1,039			
29 KİŞİSEL Kendimi tanımayı ve anlamayı isterim.	Üst Çeyrek	72	4,90	,298	18,610	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,46	1,074			
32 KİŞİSEL Kendimle başbaşa kalıp hobilerimle uğraşmaktan hoşlanırım.	Üst Çeyrek	72	4,89	,396	15,534	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,58	1,196			
38 KİŞİSEL Özel hobilerimle ilgilenmeyi severim.	Üst Çeyrek	72	4,92	,278	15,742	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,68	1,173			

Tablo 16, kişisel-özedönük ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Kişisel-özedönük ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 17. AYT “Kişilerarası-Sosyal İlgisi” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 5: Kişilerarası-Sosyal İlgisi	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
3 SOSYAL Gelecekte insanların sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak bir iş yapmak isterim.	267	3,95	1,231	,579	,000	,779
8 SOSYAL İnsanların yaşadığı sorunlar ve çözümleri ile ilgili konularda bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	267	3,57	1,198	,624	,000	,766
33 SOSYAL Evde, kendime ait bir yere, insanlara ve yaşamlarına dair bir resim asmayı tercih ederim.	267	3,10	1,305	,581	,000	,779
47 SOSYAL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey zor durumdaki insanların (Afrika'daki açlık sorunu yaşayanlar, deprem, sel vb. mağdur olanlar, şiddete uğrayan çocuk ve kadınlar vb.) yaşadıkları sorunlarla ilgili bir çalışmada başarılı olmak.	267	3,56	1,217	,605	,000	,771
54 SOSYAL İnsanların sorunlarını ve nedenlerini anlamak isterim.	267	3,62	1,284	,600	,000	,773

Tablo 17'ye göre, kişilerarası-sosyal ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .766 ve üzerindedir.

Tablo 18. AYT “Kişilerarası-Sosyal İlgisi” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 5: Kişilerarası-Sosyal İlgisi		n	x	ss	t	sd	p
3 SOSYAL Gelecekte insanların sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak bir iş yapmak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,81	,521	15,014	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,60	1,134			
8 SOSYAL İnsanların yaşadığı sorunlar ve çözümleri ile ilgili konularda bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	Üst Çeyrek	72	4,75	,496	17,370	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,43	1,019			
33 SOSYAL Evde, kendime ait bir yere, insanlara ve yaşamlarına dair bir resim asmayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,33	,805	17,321	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,85	,914			
47 SOSYAL Gelecekte en çok yapmak istediğim şey zor durumdaki insanların (Afrika'daki açlık sorunu yaşayanlar, deprem, sel vb. mağdur olanlar, şiddete uğrayan çocuk ve kadınlar vb.) yaşadıkları sorunlarla ilgili bir çalışmada başarılı olmak.	Üst Çeyrek	72	4,50	,628	15,747	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,31	1,002			
54 SOSYAL İnsanların sorunlarını ve nedenlerini anlamak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,74	,556	17,716	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,28	1,038			

Tablo 18, kişilerarası-sosyal ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Kişilerarası-sosyal ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 19. AYT “Mantıksal-Matematiksel İlgisi” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 6: Mantıksal-Matematiksel İlgisi	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
4 MATEMATİK Gelecekte bilimsel araştırmalar yapmayı gerektiren bir alanda iş yapmak isterim.	267	3,67	1,330	,785	,000	,926
10 MATEMATİK Okulun bilimsel araştırma ve projeler ile ilgili düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	267	3,42	1,336	,789	,000	,926
14 MATEMATİK Gelecekte en çok yapmak istediğim şey bilim alanında (çözümeyen bir problemi çözmek, yeni bir bilimsel buluş yapmak vb.) başarılı olmak.	267	3,55	1,363	,826	,000	,923
19 MATEMATİK Televizyonda bilimsel buluşlar ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	267	3,49	1,336	,779	,000	,927
41 MATEMATİK Kendimi bilimsel araştırmalar yapan ünlü biri olarak hayal ederim.	267	3,60	1,385	,806	,000	,924
51 MATEMATİK Bilimsel icatlar ve matematikle ilgili sohbet etmek isterim.	267	3,60	1,401	,773	,000	,928
58 MATEMATİK Bilim ve teknikle ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	267	3,67	1,353	,778	,000	,927

Tablo 19'a göre, mantıksal-matematiksel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .90 üzerindedir.

Tablo 20. AYT “Mantıksal-Matematiksel İlgisi” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 6: Mantıksal-Matematiksel İlgisi		n	x	ss	t	sd	p
4 MATEMATİK Gelecekte bilimsel araştırmalar yapmayı gerektiren bir alanda iş yapmak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,88	,373	23,744	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,15	,899			
10 MATEMATİK Okulun bilimsel araştırma ve projeler ile ilgili düzenlediği etkinliklere katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,72	,562	24,629	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,88	,804			
14 MATEMATİK Gelecekte en çok yapmak istediğim şey bilim alanında (çözümeyen bir problemi çözmek, yeni bir bilimsel buluş yapmak vb.) başarılı olmak.	Üst Çeyrek	72	4,83	,444	27,437	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,90	,790			

19 MATEMATİK Televizyonda bilimsel buluşlar ile ilgili bir programı izlemeyi tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,71	,542	26,430	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,88	,730			
41 MATEMATİK Kendimi bilimsel araştırmalar yapan ünlü biri olarak hayal ederim.	Üst Çeyrek	72	4,89	,430	24,157	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,00	,919			
51 MATEMATİK Bilimsel icatlar ve matematikle ilgili sohbet etmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,85	,494	25,227	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,90	,858			
58 MATEMATİK Bilim ve teknikle ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,94	,231	26,443	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,07	,893			

Tablo 20, mantıksal-matematiksel ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Mantıksal-matematiksel ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 21. AYT “Doğacı İlgi” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 7: Doğacı İlgi	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
5 DOĞA Gelecekte, doğa, çevre, canlılar bilimi vb. ile ilgili bir iş yapmak isterim.	267	3,63	1,289	,663	,000	,924
6 DOĞA Doğayı, doğal yaşamı ve çevreyi koruma ile ilgili etkinliklere katılmayı severim.	267	3,86	1,212	,677	,000	,923
15 DOĞA Gelecekte en çok yapmak istediğim şey doğa ve çevre ile ilgili bir sorunu (nesli tükenmekte olan bir hayvan ya da bitki türü sorunu, ozon tabakası sorunu, deprem sorunu, sel sorunu vb.) çözmek.	267	3,47	1,266	,715	,000	,921
17 DOĞA Düzenli olarak doğa ve çevreyi (hayvanları koruma, yeşili koruma vb.) koruma ile ilgili faaliyetleri izliyorum.	267	3,28	1,266	,732	,000	,920
21 DOĞA Televizyonda doğa (hayvanlar, bitkiler vb.) ile ilgili bir belgeseli izlemeyi tercih ederim.	267	3,45	1,327	,679	,000	,923
23 DOĞA Doğa, çevre sorunları vb. ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	267	3,32	1,318	,778	,000	,918
26 DOĞA Doğa ve çevre (hayvanların ve bitkilerin yaşam biçimi, hava olayları, deprem, erozyon vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	267	3,55	1,277	,735	,000	,920
30 DOĞA Doğada olup bitenleri anlamak isterim.	267	3,74	1,262	,780	,000	,918
43 DOĞA Doğa ve çevre ile ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	267	3,36	1,309	,721	,000	,921
56 DOĞA Kendimi doğa ve çevre konularında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	267	3,31	1,331	,729	,000	,920

Tablo 21'e göre, doğacı ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .90 üzerindedir.

Tablo 22. AYT “Doğacı İlgi” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

Faktör 7: Doğacı İlgi	n	x	ss	t	sd	p	
5 DOĞA Gelecekte, doğa, çevre, canlılar bilimi vb. ile ilgili bir iş yapmak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,71	,638	14,350	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,42	1,196			
6 DOĞA Doğayı, doğal yaşamı ve çevreyi koruma ile ilgili etkinliklere katılmayı severim.	Üst Çeyrek	72	4,78	,537	16,462	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,54	1,020			
15 DOĞA Gelecekte en çok yapmak istediğim şey doğa ve çevre ile ilgili bir sorunu (nesli tükenmekte olan bir hayvan ya da bitki türü sorunu, ozon tabakası sorunu, deprem sorunu, sel sorunu vb.) çözmek.	Üst Çeyrek	72	4,53	,712	16,244	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,14	1,025			
17 DOĞA Düzenli olarak doğa ve çevreyi (hayvanları koruma, yeşili koruma vb.) koruma ile ilgili faaliyetleri izliyorum.	Üst Çeyrek	72	4,43	,784	17,236	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,00	,904			

21 DOĞA Televizyonda doğa (hayvanlar, bitkiler vb.) ile ilgili bir belgeseli izlemeyi tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,65	,653	17,907	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,15	,988			
23 DOĞA Doğa, çevre sorunları vb. ile ilgili bir seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,61	,683	21,475	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,88	,838			
26 DOĞA Doğa ve çevre (hayvanların ve bitkilerin yaşam biçimi, hava olayları, deprem, erozyon vb.) ile ilgili bilgilerimi geliştirmek istiyorum.	Üst Çeyrek	72	4,72	,562	17,826	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,24	1,041			
30 DOĞA Doğada olup bitenleri anlamak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,78	,451	22,445	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,19	,866			
43 DOĞA Doğa ve çevre ile ilgili dergileri okumayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,56	,767	18,301	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,99	,911			
56 DOĞA Kendimi doğa ve çevre konularında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	Üst Çeyrek	72	4,60	,685	21,354	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,86	,844			

Tablo 22, doğacı ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Doğacı ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

Tablo 23. AYT “İşitsel-Müzikal İlgisi” boyutu ile ilgili madde-bırakma analizi

Faktör 8: İşitsel-Müzikal İlgisi	n	x	ss	r	p	Madde Silindiğinde Cronbach Alpha
7 MÜZİK Şarkı söylemeyi severim.	267	3,66	1,411	,702	,000	,926
16 MÜZİK Gelecekte en çok yapmak istediğim şey müzik alanında (başarılı bir şarkı yorumcusu olmak, beste yapmak, enstrüman çalmak vb.) başarılı olmak.	267	3,05	1,463	,764	,000	,922
22 MÜZİK Müzikle ilgili seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	267	3,10	1,548	,798	,000	,919
35 MÜZİK En belirgin özelliğim müzik seven biri olmamdır.	267	3,26	1,421	,789	,000	,920
42 MÜZİK Müzik dergilerini okumayı tercih ederim.	267	2,98	1,444	,769	,000	,921
50 MÜZİK Müzikle ilgili sohbet etmek isterim.	267	3,23	1,410	,758	,000	,922
53 MÜZİK Müzik alanında olup bitenleri anlamak isterim.	267	3,20	1,468	,780	,000	,921
55 MÜZİK Kendimi müzik alanında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	267	3,01	1,497	,729	,000	,924

Tablo 23'e göre, işitsel-müzikal ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma sonuçlarına göre tüm maddelerin ölçek-toplam puanı ile ilişkisi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur. Cronbach alpha değerleri de tüm maddeler için .90 üzerindedir.

Tablo 24. AYT “İşitsel-Müzikal İlgisi” boyutu ile ilgili ayırt edicilik analizi

İşitsel-Müzikal İlgisi	n	x	ss	t	sd	p	
7 MÜZİK Şarkı söylemeyi severim.	Üst Çeyrek	72	4,90	,342	21,003	142	,000
	Alt Çeyrek	72	2,15	1,057			
16 MÜZİK Gelecekte en çok yapmak istediğim şey müzik alanında (başarılı bir şarkı yorumcusu olmak, beste yapmak, enstrüman çalmak vb.) başarılı olmak.	Üst Çeyrek	72	4,56	,669	24,350	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,51	,822			
22 MÜZİK Müzikle ilgili seminer, konferans, panel vb.ye gitmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,64	,678	29,869	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,33	,650			
35 MÜZİK En belirgin özelliğim müzik seven biri olmamdır.	Üst Çeyrek	72	4,68	,624	22,404	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,76	,911			
42 MÜZİK Müzik dergilerini okumayı tercih ederim.	Üst Çeyrek	72	4,47	,888	20,563	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,46	,871			
50 MÜZİK Müzikle ilgili sohbet etmek isterim.	Üst Çeyrek	72	4,65	,632	18,864	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,90	1,064			

53 MÜZİK Müzik alanında olup bitenleri anlamak isterim.	Üst Çeyrek	72	4,68	,624	24,123	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,61	,881			
55 MÜZİK Kendimi müzik alanında çalışan ünlü biri olarak hayal ederim.	Üst Çeyrek	72	4,69	,521	26,563	142	,000
	Alt Çeyrek	72	1,47	,888			

Tablo 24, işitsel-müzikal ilgi faktörü ile ilgili maddelerin ayırt edicilik düzeylerini göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre, tüm maddelerde üst çeyrek-alt çeyrek puanları arasında .01 düzeyinde üst çeyrek lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

İşitsel-müzikal ilgi faktörü ile ilgili yapılan madde-bırakma ve ayırt edicilik analizleri sonuçları dikkate alındığında, faktörün tüm maddelerinin kullanılabilir olduğu söylenebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

AYT Ortaokul İlgi Formu ile ilgili yapılan standardizasyon çalışmaları sonucunda ölçeğin faktör yapısı, geçerlik düzeyi, güvenilirlik düzeyi ve madde analizleri sonucunda elde edilen sonuçlar şunlardır:

Ölçek Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı'na göre 8 temel ilgi alanında yapılandırılmıştır. İlgi alanları şunlardır: Sözel-dilsel ilgi, mantıksal-matematiksel ilgi, uzamsal-görsel ilgi, kişilerarası-sosyal ilgi, kişisel-özedönük ilgi, bedensel-kinestetik ilgi ve doğacı ilgidir.

- Ölçek toplam 58 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin faktörlere göre dağılımı şöyledir: Doğacı İlgi 10 madde, işitsel-müzikal ilgi 8 madde, bedensel-kinestetik ilgi 8 madde, sözel-dilsel ilgi 8 madde, mantıksal-matematiksel ilgi 7 madde, uzamsal-görsel ilgi 7 madde, kişisel-özedönük ilgi 5 madde, kişilerarası-sosyal ilgi 5 madde.
- Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonuçlarına göre toplam varyans yüzdesi 66,819 olarak belirlenmiştir.
- Faktörlerin iç tutarlılık katsayısı ile ilgili değerler ,810 ile ,936 arasındadır.
- Ölçekte yer alan 58 maddenin ilgili faktör yükleri ,850 ile ,639 arasındadır.
- Madde analizlerine bakıldığında 8 yetenek alanında tüm maddeler .01 düzeyinde ilişkili ve ayırt edicidir.
- Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) model uyum indeks değerleri, CMIN/DF 1,510, GFI 0,735, CFI ,906, NFI ,767, RMSEA ise 0,048'dir. Genel olarak bakıldığında CMIN/DF, CFI, RMR ve RMSEA değeri ölçeğin model uyumluluğunun olduğunu göstermektedir.

Elde edilen sonuçlar, AYT Ortaokul İlgi Formu'nun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirlik sonuçları ve madde analizi değerleri açısından kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Ortaokul seviyesinde yönlendirme amaçlı olarak kullanılan ölçekler son derece sınırlıdır. Özellikle ülkemizde bu amaçla kullanılan en yaygın ölçeklerden biri Yıldız Kuzgun'un Akademik Benlik Kavramı Ölçeği'dir. Kuzgun (1996) tarafından geliştirilen ölçek, sözel yetenek, sayısal yetenek, şekil-uzay yeteneği ve göz-el koordinasyonu alt boyutlarından oluşmaktadır. AYT Ortaokul İlgi Formu, Çoklu Zeka Kuramı kapsamında 8 alanla yönelik ilgi değerlendirmesi yapmaktadır.

Karşılaştırma yapılacak bir diğer test ise "Çocuk Etkinlikleri Envanteri (ÇEE)"dir. Tracey ve Caulum (2015) tarafından geliştirilen ölçek, Demirci (2017) tarafından 8. sınıfa devam eden 311 öğrenci üzerinde yapılan uygulamalarla Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, Holland'ın altı tipolojisi olan realistik, araştırmacı, yaratıcı, sosyal, girişimci ve düzenli tipi ölçecek maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin yetenek ve ilgi olmak üzere iki ayrı boyutu bulunmakta ve her iki boyut 30'ar maddeden oluşmaktadır. ÇEE hem ilgi (hiç hoşlanmam, hoşlanmam, biraz hoşlanırım, hoşlanırım, çok hoşlanırım) hem yetenek (çok iyi yapamam, iyi yapamam, biraz yapabilirim, yapabilirim, çok iyi yapabilirim) boyutları için beşli likert tipine sahiptir.

AYT Ortaokul İlgi Formu, Çocuk Etkinlikleri Envanteri (ÇEE)'nin ilgi boyutu ile karşılaştırılmıştır. Buna göre, ÇEE ilgi boyutunun uyum değerleri için yapılan DFA sonuçlarına göre $X^2/df=1.87$, GFI=.91, AGFI=.90, CFI=.91, RMSEA=.045, SRMR=.060 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, AFA iç tutarlılık analizlerine göre realistik mesleki tip için .70, araştırmacı mesleki tip için .67, yaratıcı mesleki tip için .67, sosyal mesleki tip için .66, girişimci mesleki tip için .66, düzenli mesleki tip için .72 olarak bulunmuştur (Demirci, 2017).

AYT Ortaokul İlgi Formu ile ÇEE değerleri karşılaştırıldığında, ÇEE'nin faktörlerinin iç tutarlılık katsayı değerlerinin .66-.70 arasında değiştiği buna karşın AYT'nin ise .81-.93 arasında değiştiği görülmektedir. DFA uyum

değerleri açısından ise ÇEE için elde edilen sonuçlar, $X^2/df=1.87$, $GFI=.91$, $AGFI=.90$, $CFI=.91$, $RMSEA=.045$, $SRMR=.060$ (Demirci, 2017) olarak belirlenirken, AYT Ortaokul İlgi Formu için elde edilen sonuçlar $X^2/df=1,510$, $GFI=0,735$, $CFI=.906$, $NFI=.767$, $RMSEA=0.048$, $RMR=.097$ 'dir. Elde edilen sonuçlar AYT'nin kullanılabilir bir ölçek olduğu yönünde değerlendirilebilir.

Geliştirilen ölçek ve ölçek geliştirme süreçleri açısından aşağıdaki önerilerin araştırmacı ve uygulayıcılar açısından yol göstereceği olacağı düşünülmektedir.

- AYT Ortaokul İlgi Formu'nun araştırmalarda kullanılacak nitelikte olduğu ve buna bağlı olarak araştırmalarda kullanılması yararlı olacaktır.
- Ölçeğin, ortaokul öğrencilerinin ders, branş, alan, proje, kulüp, okul vb. yönlendirmelerinde kullanılmasının katkı sağlayacağı söylenebilir. Bu amaçla okul rehberlik birimlerinin ölçeği kullanması faydalı olacaktır.
- Ölçeğin, öğrencilere uygulanmasına bağlı olarak hem öğrencinin kendi kendisini tanıma çalışmaları hem de ailesine tanıtılması açısından işlevsel olacağı söylenebilir.
- Ölçeğin, öğrencilere uygulanmasına bağlı olarak öğretmenlerin öğrencileri tanımalarına katkı sağlanmış olacaktır. Öğrencilere verilecek ödev ve yapılacak görevlendirmelerde öğrencilerin baskın yetenek alanlarının bilinmesi önemli olacaktır.
- Yetenek, ilgi ve yönelimlerin belirlenmesi, anaokulundan başlayıp üniversiteye kadar devam etmelidir. Bu düşünceden hareketle, öğrencilerin örgün eğitim sistemine girdiği andan itibaren yetenek ve ilgi testleri ile değerlendirilmesi bir gerekliliktir. Bu ölçeğin, anaokulu, ilkokul ve lise versiyonlarının da geliştirilmesi tamamlayıcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aamodt, S. ve Wang, S. (2013). *Çocuğunuzun Beynine Hoşgeldiniz*. (Çeviri: Cem Duran), İstanbul: NTV Yayınları,
- Bayram, N. (2010). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Amos Uygulamaları*. Bursa: Ezgi Kitapevi.
- Bümen, N. T. (2005). *Okulda Çoklu Zeka Kuramı*. (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı: 32, ss. 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (17. Baskı). Ankara: Pegem.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*. (2. Baskı). Ankara: Pegem.
- Demirci, A. (2017). Holland'ın Mesleki Tipleri İle Beş Faktörlü Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkiler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez No: 465901.
- Gardner, H. (2004). *Zihin Çerçevesleri: Çoklu Zeka Kuramı*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Hesapçioğlu, M. (2009). Eğitim Sistemlerinde Yönlendirme Çalışmalarının Felsefi/Yönetimsel Temeller. *Eğitime Bakış*, Yıl: 5, Sayı: 15.
- Jensen, F. E. ve Nutt, A. E. (2017). *Ergen Beyni*. (Çeviren: Can Evren Topaktaş), İstanbul: Hep Kitap.
- Kuzgun, Y. (1996). *Akademik Benlik Kavramı Ölçeği*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1973). 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu. 24/6/1973 Tarihli Resmi Gazete, Sayı: 14574, Tertip: 5, Cilt: 12, ss: 23-42.
- Milli Eğitim Bakanlığı. Mutlu Çocuklar Güçlü Türkiye: 2023 Eğitim Vizyonu. <http://2023vizyonu.meb.gov.tr>, ss.59-63, Erişim tarihi: 1.5.2021.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*. (4. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. and Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research Online*. Vol. 8, No. 2, pp.23-74.
- Tatlıdil, H. (2002). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz*. Ankara: Akademi Matbaası.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Klavuzu*. (2. Basım). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayını.

- Timmins, A. C. B. (1997). Multiple Intelligences: Gardner's Theory. Practical Assessment, Research, and Evaluation, Volume 5, Volume 5.
- Toker, F., Kuzgun, Y., Cebe, N. ve Uçkunkaya, B. (1968). *Zeka Kuramları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Voltan Acar, N., Yıldırım, İ., Ergene T. (1996). Psikolojik Danışma Hizmetlerinden Kimler Yararlanıyor? 3P Dergisi, 4, 2.

Development of Aydin Ability Test Middle School Interest Form

Oktay AYDIN*

Introduction and purpose

One of the most important issues in educational processes is the guidance of students. In our education system, guidance services are provided by counseling and guidance unit. But it is also a fact that we have important problems with guidance processes. Most students are not supported well in terms of their decisions related with the future. For this reason, decisions with low level of consciousness and knowledge are set out in the name of the future form a basis of many social, economical and psychological problems.

The middle school period is the period of entry into adolescence. During this period, many decisions about the child need to be taken. Qualified measurement tools are needed in order to make these decisions and guide the students. In our country, measurement tools which determine the interests and orientations of middle school students are insufficient. AYT Middle School Interest Form has been developed to fulfill this need. It is believed that the development of the AYT Middle School Interest Form will contribute to the solution of the following problems:

Supporting the guidance processes of the school guidance units

Responding to the need of measurement tools which are used for guiding services, especially, at the middle school level

Satisfy the need of current tools – cause the tools are used by our education sistem lost its currency

Addressing the need for a functional measurement tool that is easy to implement and evaluate by school guidance units producing usable results

Bringing a solution, even if limited, to the conceptual confusion in the measurement tools currently used in the schools.

Contribute to address the lack of theoretical basis in guidance processes due to development within the framework of Gardner's Multiple Intelligence Theory

Putting the concepts of "ability" and "interest" at the center of the guidance processes to give a functional perspective appropriate to the realities and needs of the day.

Supporting students to benefit from their abilities and interests in educational processes.

Being a guide to identify students ' abilities and interests in order to support them especially in the selections of school, course, field, school clubs and etc.

Respond to the need for a qualified measurement tool that can be used in academic research on students ' abilities and interests.

In this study, Factor Structure, validity and reliability level of "AYT Middle School Interest Form" were analyzed.

Literature review

If we define education as “discovering and bringing out potential” rather than changing behavior, it can be said that one of the most critical tasks of the education system is to recognize and guide the student. This is the only way to achieve the happiness of the individuals and their contributions to the society that they are part of.

One of the main tasks of schools, especially guidance units, is to pave the way for healthy, successful and happy individuals by performing these guidance activities in a systematic and regular manner. Individuals will choose a profession appropriate to their personal realities when directed according to their own interests, abilities and personality traits and thus will be able to maintain their mental health; they will be successful, creative, productive and able to function at full capacity. In this way, the human power potential which is the most fundamental factor in the development of society and catch up the era, will be used at full capacity (Voltan Acar, Yildirim, Ergene, 1996).

In this sense, this work was done by acting from the idea of contributing to the guidance problems of the education system. One of the most important failure to fulfillment in guidance processes is the lack and limitations of data collection tools.

In our country, various tools are used for guiding purposes. From past to present, measurement tools such as Kuder's Self-Assessment Inventory, Holland's Personality Typologies, and Academic Self Concept Scale have been used in our education system. The basis of each tool is different from each other. Also, none of them have the features to cover the entire system from kindergarten to high school senior year. It seems that the problem of guidance in our education system needs to be comprehensively under debate.

One of the most appropriate theoretical models for guidance processes is Howard Gardner's Theory of Multiple Intelligence. The basic structure and propositions of the theory can produce highly functional outputs. Therefore, this scale (AYT) was developed on the basis of Gardner's “Multiple Intelligence Theory”.

Multiple intelligence theory has continued to influence educational processes since the day it came out. In fact, the idea that there is more than one intelligence rather than a single intelligence has been in the literature since Spearman. Gardner addressed the idea of “intelligences” with their neurological and cultural dimensions, he described associated skills. Thus, he proposed a more useful theoretical model.

In this study, eight basic areas of intelligence in Gardner's Theory of Multiple Intelligence were taken as a basis and it was aimed to develop a measurement tool to measure eight basic areas of interest in accordance with these areas of intelligence. In the process, scale development efforts will be expanded to cover all stages from kindergarten to high school senior year.

The scale was developed for middle school students. In our country, the middle school includes 5th-8th grades. Aamodt and Wang (2013) state that the initial age of puberty is approximately 11-13 years old. Accordingly, the middle school level is also the initial stage of puberty. For children this period is a process of change, self-discovery, significant reconstruction of the brain and body (Jensen and Nutt, 2017).

It is a need to follow the extensive and rapid changes that occur due to puberty. In this sense, data must be generated to answer questions such as which direction the child's capacities are moving, what are their strong and open areas to develop, how their abilities and interests have changed in time. In this way, both teachers and parents will know the child better and more importantly, the child will be introduced to him/herself. By this way, decisions about the child will be made more realistically.

Methodology

Data obtained from a total of 267 students, 138 girls and 129 boys study middle school were used for exploratory factor analysis (EFA); data obtained from 222 students, 117 girls and 105 boys study middle school were used for confirmatory factor analysis.

AYT Middle School Interest Form is a measurement tool consisting of 8 basic factors and 58 questions. It is arranged according to the 5 point likert scale. It reflects the responders' perceptions of themselves. Participants have 30-60 minutes to reply the questions. A high score gained from the scale refers to dominant/strong interest, and a low score refers to non-dominant/non-strong interest.

Required permissions to collect data were taken. Participants voluntarily participated in this research. Participants filled out the form online. The forms which were responded by the participants were checked and only completely

filled ones were included in the study.

In order to analyze the data gathered from the participants, Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) were applied. Cronbach Alpha Coefficient was calculated for reliability analysis. For item analysis, Item-Remainder and Distinctiveness Analysis were performed.

Results, conclusion and suggestions

- According to the results of the exploratory factor analysis, the total variance of the scale is 66,819%.
- A total of 58 items are grouped into 8 factors. There were 10 articles in the field of naturalist interest; 8 articles in the fields of musical-auditory, bodily-kinesthetic and verbal-linguistic interests; 7 articles in the fields of logical-mathematical, visual-spatial interests; and 5 articles in the fields of interpersonal and intrapersonal interests.
- Factors' values related to the internal consistency range from 810 to 936.
- Factor loads of the items ranged from 850 to 639.
- According to the confirmatory factor analysis (CFA) results, the model compliance index values of the scale are CMIN/DF=1,510, GFI=, 735, CFI=, 906, NFI=, 767, rmsea=, 048, rmr=, 097.
- Item analyses show that all items in the 8 capability areas are related and distinctive at the level 01.

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Aydın, O. (2021). Aydın Yetenek Testi Ortaokul İlgi Formu'nun Geliştirilmesi. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1): 54-78. doi: 10.29228/muted.5